

ΟΙ ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ στις ανεξάρτητες προτάσεις

Δείχνουν τον τρόπο παρουσίασης του μηνύματος

1) Η ΟΡΙΣΤΙΚΗ :

Φανερώνει-δηλώνει (επικοινωνιακή λειτουργία):

- ❖ Το **πραγματικό και βέβαιο**, π.χ. «Κάνει ζέστη σήμερα.»
Μπορεί όμως να δηλώνει και:
  - Το **πιθανό**[με το θα] π.χ. «Θα πέρασε από το σπίτι σου αλλά δε θα σε βρήκε».
  - Το **δυνατό**, π.χ. «Θα έκανα τα πάντα για να σε κερδίσω».
  - **Ευχή** (ευχετική οριστική, με οριστική παρελθοντικού χρόνου), π.χ. «Μακάρι να μην τον άκουγα.»
  - **Παράκληση**, π.χ. «Δεν έρχεσαι αύριο μαζί μου στο σπίτι;»
Άρνηση : δε(ν) [εκτός της ευχετικής οριστικής]
Συνοδεύεται : θα[μέλλοντας]
Οριστική έχουν όλοι οι χρόνοι και στις 2 φωνές

2) Η ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ:

Φανερώνει-δηλώνει (επικοινωνιακή λειτουργία):

- ❖ **Επιθυμία**, π.χ. «Ας είμαστε καλά.»
- ❖ **Ενδεχόμενο**, π.χ. «Αν διαβάσω θα περάσω στη σχολή που θέλω.»
- ❖ Αλλά και:
  - **Προτροπή**, π.χ. «Ας φύγουμε τώρα γιατί αργήσαμε.»
  - **Παραχώρηση**, π.χ. «Ας έρθει και ο φίλος σου μαζί.»
  - **Ευχή**, π.χ. «Ας έχει την Παναγιά κοντά του!»
  - Το **δυνατό**, π.χ. «Στο σπίτι να δεις καβγάς που έγινε!»
  - **Απορία**, π.χ. «Να πέτυχα άραγε στις εξετάσεις;»
  - **Πιθανό**, π.χ. «Ίσως να φύγουμε αύριο.»
  - **Προσταγή ή απαγόρευση**, π.χ. «Να μην ξανάρθεις σπίτι».

Άρνηση: μη(ν)

Συνοδεύεται : ας,να, για να, όταν, αν ,πριν,μόλις,σαν,μήπως

Υποτακτική έχουν : ενεστώτας , αόριστος , παρακείμενος και στις 2 φωνές

3) Η ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ: [εμφανίζεται μόνο στις ανεξάρτητες προτάσεις]

Φανερώνει-δηλώνει (επικοινωνιακή λειτουργία):

❖ **Απαγόρευση (Μη λες ανοησίες)**

- ❖ **Προσταγή (Πάψε!)**
- ❖ **Προτροπή (Φύγε λίγο και εσύ να ξεκουραστείς)**
- ❖ **Παράκληση και ειδικότερα άμεση παράκληση (Φύγε, σε παρακαλώ)**
- ❖ **Παραχώρηση / άδεια (Φύγε, άμα θέλεις)**
- ❖ **Ευχή (Πήγαινε, παιδί μου, στο καλό!)**
- ❖ **Έντονη ενέργεια (Δέγε-λέγε, με έπεισες)**
Άρνηση: μη(ν)
Προστακτική έχουν : ενεστώτας , αόριστος και στις 2 φωνές
Έχει 2 πρόσωπα: β' ενικό , β' πληθυντικό

ΝΑ ΜΗ ΡΙΧΝΕΤΕ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ

ΤΟ ΝΕΡΟ ΒΡΑΖΕΙ ΣΤΟΥΣ 100° C

ΠΡΟΧΩΡΑΤΕ ΠΡΟΣΕΧΤΙΚΑ

ΜΕΤΟΧΗ

- ❖ Είναι επίθετο και ρήμα [μετέχει και στα δυο]
- ❖ Άρνηση : μη(ν)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

<ul style="list-style-type: none"> • ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ -οντας/-ώντας άκλιτη κάνοντας, γελώντας	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ -ούμενος-η-ο/-άμενος-η-ο/- όμενος-η-ο/-όμενος-η-ο κλίνεται τρεχούμενο [νερό], συνεργαζόμενο[κατάστημα], τρεμάμενη[φωνή],τιμώμενο[πρόσωπο]
<ul style="list-style-type: none"> • Επιρρηματική[προσδιορίζει το ρήμα]	<ul style="list-style-type: none"> • επιθετική [προσδιορίζει το ουσιαστικό]
τροπική[πέρασε το ποτάμι <u>κολυμπώντας</u>]	
χρονική [<u>ξημερώνοντας</u> τ'Αγιαννίου λάβαμε τη διαταγή]	
αιτιολογική [μην <u>μπορώντας</u> να περπατήσουν άλλο, κάθησαν]	
υποθετική [<u>αφήνοντας</u> το καταφύγιο δε θα είχαν προς τα πού να πορευτούν]	
εναντιωματική [τόσα χρόνια <u>δουλεύοντας</u> δεν μπόρεσα να φτιάξω ένα σπιτάκι]	

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ

	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ (-γ,-σ)μένος-η-ο κλίνεται κουρασμένος, λυπημένη
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Επιθετικός προσδιορισμός</u> [<u>κουρασμένο</u> σώμα] • <u>Κατηγορούμενο</u> [ο φίλος μου ήταν <u>λυπημένος</u>] • <u>Κατηγορηματικός προσδιορισμός</u> [κοιτούσε με <u>δακρυσμένα</u> τα μάτια] • <u>Αντικείμενο ή υποκείμενο</u>[τον <u>αντρειωμένο</u> μην τον κλαις]	

ΠΡΟΣΟΧΗ:-μμένος στα ρήματα που έχουν χαρακτήρα χειλικό [π,β,φ,πτ] ανάβω→αναμμένος

-ωμένος:α. στα ρήματα που τελειώνουν σε -ώνω κουκουλώνω→κουκουλωμένος

β.στα ανώμαλα ρήματα:βλέπω→ιδωμένος,λέγω→ειπωμένος,γίνομαι→γινωμένος,κάνω→καμωμένος,πίνω→πιωμένος,τρώγω→φαγωμένος

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ[= το αφανέρωτο, το αδήλωτο]

Το απαρέμφατο, είναι άκλιτο και χρησιμεύει για τον σχηματισμό ορισμένων χρόνων του ρήματος :Παρακείμενος, Υπερσυντέλικος, Συντελεσμένος Μέλλοντας.

Απαρέμφατο έχει μόνο ο Αόριστος στην ενεργητική και την παθητική φωνή.

έχω/είχα/θα έχω **δέσει** [ενεργητική φωνή]
έχω/είχα/θα έχω **δεθεί** [παθητική φωνή]